

Samenvatting

In februari 2006 heeft het Rekenhof een auditverslag gepubliceerd over de leefbaarheid en de perspectieven van de overzeese sociale zekerheid¹. Toen de audit werd uitgevoerd, kon iedereen die zijn beroep uitoefende buiten de Europese Economische Ruimte, ongeacht zijn nationaliteit, tot dat facultatieve socialezekerheidsstelsel toetreden. Dat stelsel, dat in de loop der jaren is uitgegroeid tot een kapitalisatiesysteem zonder activa om de wiskundige reserves te dekken, wordt bekostigd door de Staat. Die stort jaarlijks een subsidie die gelijk is aan het verschil tussen de uitgaven en de ontvangsten.

Na afloop van deze audit had het Rekenhof vooral opmerkingen geformuleerd over het toepassingsgebied van dat stelsel, dat voor iedereen openstond. Het had er ook op aangedrongen de jaarlijkse referentierentevoet voor het vaststellen van de schalen die worden gebruikt om de renten van de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ) te berekenen, in overeenstemming te brengen met de rentevoet die de privésector toepast voor de levensverzekeringen. Het beval aan het voor de Staat duur uitvallende stelsel van de heractualisering van de bijdragen volgens de kosten van het levensonderhoud dat bij de berekening van de renten wordt gebruikt, te hervormen. Inzake geneeskundige verzorging achtte het Rekenhof het wenselijk voor alle sociaal verzekerden systematisch de verzekerbaarheidsvoorwaarden te controleren en de individuele contracten voor geneeskundige verzorging te schrappen die werden gesloten voor de verzekerden die niet beantwoorden aan de voorwaarden van de verzekering voor gewone geneeskundige verzorging (contracten «900.000»). Gelet op de specifieke kenmerken van het facultatieve stelsel dat in hoofdzaak op kapitalisatie is gebaseerd, had het Rekenhof er tot slot op aangedrongen ernstig te onderzoeken of het stelsel in overeenstemming is met de Europese regels inzake vrije mededinging.

De minister van Sociale Zaken en de minister van Pensioenen hadden in hun gezamenlijk antwoord van 3 februari 2006 met alle aanbevelingen van het Rekenhof ingestemd en aangekondigd een bijzondere regeringscommissaris aan te stellen om dit socialezekerheidsstelsel te onderzoeken en te hervormen.

Hoewel destijds geen bijzondere commissaris was aangesteld, werden wel maatregelen genomen waarmee op de aanbevelingen van het Rekenhof kon worden geantwoord. Die maatregelen beoogden vooral een vermindering van de tegemoetkoming van de Staat voor het stelsel. De beloften van de ministers zijn geconcretiseerd door de inwerkingtreding van wettelijke bepalingen die het stelsel van de overzeese sociale zekerheid ten gronde hebben gewijzigd.

Zo blijkt uit de opvolgingsaudit uitgevoerd in 2009 dat het toepassingsveld voor niet-Europeanen voortaan beperkt is tot de personen die werken in een onderneming met een vennootschapszetel in België. De staatstegemoetkoming in de pensioentak werd verminderd door de daling van de rentevoet en door de afschaffing van het systeem van de aanpassing van de bijdragen aan de kosten van het levensonderhoud bij de berekening van de rente. Inzake geneeskundige verzorging kon via systematische controles van de verzekerbaarheidsvoorwaarden voor alle sociaalverzekerden de staatstegemoetkoming worden verminderd. De DOSZ heeft bovendien beslist in de toekomst geen individuele contracten voor geneeskundige verzorging (contracten «900.000») meer te onderschrijven zonder wettelijke basis.

¹ Rekenhof, *Leefbaarheid en perspectieven van de overzeese sociale zekerheid*, verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, februari 2006, 33p. Te raadplegen op de website www.rekenhof.be.

Er is evenwel nog niet onderzocht of het stelsel in overeenstemming is met de Europese regels inzake vrije mededinging.

Er blijft bovendien nog ongelijkheid bestaan tussen de personen die onder de voortgezette verzekering vallen en de personen die een contract "900.000" genieten. Hoewel de DOSZ wegens de residuele aard van die contracten hier niet gunstig tegenover staat, is het Rekenhof op grond van billijkheidsoverwegingen van oordeel dat die soort contracten zou moeten worden aangepast zodat alleen nog het RIZIV-tarief van toepassing is voor de terugbetaling van gezondheidszorgen.

Daarnaast stelt het Rekenhof vast dat de DOSZ nog steeds werkt binnen het kader van de eerste bestuursovereenkomst die met de Belgische Staat werd gesloten (2003-2006), die werd verlengd tot 31 december 2009.

De ministerraad heeft op 25 maart 2010 een ontwerp van koninklijk besluit goedgekeurd dat de bijzondere regeringscommissaris aanstelt bij de DOSZ om dat socialezekerheidsstelsel te hervormen en in het bijzonder de uitvoering van de opmerkingen van het Rekenhof op te volgen.